

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-56>

УДК 657.004:347.7

РОЛЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВДОСКОНАЛЕННІ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

THE ROLE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN IMPROVING THE ACCOUNTING AND CONTROL OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY OF TRADE ENTERPRISES

Кінзерська Наталія Вікторівна

аспірантка,

Національна академія статистики, обліку та аудиту

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7306-9645>

Kinzerska Natalia

National Academy of Statistics, Accounting and Audit

У статті представлено аналіз зовнішньоекономічної діяльності торгових підприємств. Визначено напрямки підвищення ефективності обліку та контролю зовнішньоекономічної діяльності підприємств торгівлі. Визначено перспективні напрямки використання цифрових технологій у вдосконаленні обліку та управління зовнішньоекономічною діяльністю цифрових торгових підприємств. Впровадження цифрових технологій значно підвищить точність і швидкість проведення зовнішньоекономічних операцій; дозволить знизити витрати, мінімізувати ризики і забезпечити дотримання законодавства, підвищити прозорість, забезпечуючи ефективне управління ланцюгами поставок і покращуючи взаємодію з митними органами та іншими регулюючими органами, що збереже конкурентну перевагу на міжнародних ринках, підвищуючи фінансову стабільність ринку.

Ключові слова: цифрові технології, автоматизація процесів, облік та контроль, зовнішньоекономічна діяльність, конкурентоспроможність, підприємства торгівлі.

In this article, we will analyze the foreign economic activity of trading enterprises. Directions have been identified for improving the efficiency of accounting and management of foreign economic activities of trading enterprises. Promising areas for the use of digital technologies to improve the accounting and management of foreign economic activities of digital trading companies have been identified, as companies need to respond quickly to changes in the international economy and ensure the accuracy and transparency of their operations. The introduction of digital technologies will significantly increase the accuracy and speed of foreign economic activity. As a result of the use of digital tools, this can reduce costs, minimize risks, ensure compliance with laws, increase transparency, ensure effective supply chain management, improve interaction with customs authorities and other regulatory bodies, maintain a competitive advantage in international markets, and increase the financial stability of the market. Digital technology is a powerful tool to increase the efficiency, accuracy, safety and management of foreign trade activities of trading companies. Their use in accounting and management of foreign economic activities opens many prospects for companies, given the rapid development of digital technologies, they traditional approach to managing foreign economic operations, reduce costs, reduce the human factor, and improve the transparency and security of business processes. That is why the effective accounting and management of foreign economic activities of trading enterprises requires the use of digital technologies. Digital technology in the accounting and management of foreign trade activities of trading companies greatly improves the efficiency of operations, reduces risks and costs, and the transparency and accuracy of data helps companies to adapt to the changing international environment, ensure a high level of control and security, and ensure compliance with regulatory requirements. As a result, the introduction of digital technology has become a necessary step for companies seeking sustainable development and competitiveness in international markets.

Keywords: digital technologies, process automation, accounting and control, foreign economic activity, competitiveness, trade enterprises.

Постановка проблеми. Методи обліку та контролю в контексті міжнародної торгівлі виявилися неефективними через складність операцій, високі вимоги до точності та своєчасності обробки даних і швидкого реагування на зміни в міжнародному законодавстві, митних правилах і валютному контролі. З огляду на це, компанії змушені шукати нові шляхи вдосконалення своїх бізнес-процесів. Впровадження цифрових технологій обліку та контролю зовнішньоекономічної діяльності підприємств торгівлі супроводжує низку проблем, що потребує уваги для забезпечення ефективного функціонування:

- Високі фінансові витрати на модернізацію інфраструктури та інтеграцію нових технологій у внутрішні бізнес-процеси підприємства.

- Технічні бар'єри, пов'язані з інтеграцією нових цифрових платформ з існуючими обліковими записами.

- Недостатня кваліфікація персоналу для ефективного використання новітніх інформаційних технологій.

- Постійні зміни в міжнародних стандартах і положеннях.

Таким чином, актуальність даної теми виникає у зв'язку з необхідністю детального вивчення і вирішення питань, пов'язаних з впровадженням цифрових технологій у сферу обліку та контролю зовнішньоекономічної діяльності торгових підприємств. Вирішення цих проблем необхідно для підвищення ефективності міжнародних операцій, зниження ризиків і витрат, а також забезпечення конкурентоспроможності на світових ринках.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз останніх досліджень показує, що багато вчених звертаються до питання про роль цифрових технологій у вдосконаленні обліку та контролю зовнішньоекономічної діяльності, зокрема: дослідники [1] визначають роль цифрових технологій для ефективного управління фінансами та бухгалтерським обліком господарюючих суб'єктів. С. В. Бардаш та І. Л. Грабчук [2] визначають основні можливості та ризики цифрових технологій у сфері бухгалтерського обліку. М. Я. Нагірна [3] вивчає проблеми, перспективи цифровізації на розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємств в умовах війни та післявоєнного періоду; досліджувала фактори потенційних можливостей підвищення рівня ефективності цифровізації вітчизняної економіки (у перспективі до 2030 року). Л. Ф. Соколенко розглядала контекст стану соціально-

економічного розвитку країн і регіонів з метою прояснення особливостей трансформації систем комунікації між господарюючими суб'єктами як користувачами облікової інформації [4, с. 167].

На поточному етапі вивчення даного питання доцільним є висвітлення переваг та перспектив використання цифрових технологій у вдосконаленні обліку та управління зовнішньоекономічною діяльністю торгових підприємств.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри великий прогрес вчених у вивченні питань, пов'язаних з особливостями різних поглядів на вдосконалення обліку та контролю зовнішньоекономічної діяльності торгових підприємств, при використанні цифрових технологій, їх необхідність і перспективність не акцентувалися, що і послужило предметом дослідження в цій області.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даного дослідження є визначення необхідності використання цифрових технологій для поліпшення обліку та контролю зовнішньоекономічної діяльності торгових компаній, що сприятиме значному підвищенню ефективності операцій, зниженню ризиків та витрат, а також підвищенню прозорості та точності даних.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах російсько-української війни ЄС став головним торговим партнером України. За підсумками 2022 року зовнішньоторговельний оборот сягнув 59,3 млрд доларів, що на 5,2% менше, ніж у 2021 році. Частка торгівлі товарами та послугами з ЄС досягла 53,6% загального зовнішньоторговельного обороту. Якби у 2021 році українські компанії експортували продукцію до ЄС понад 14 тисяч, то до 2022 року ця цифра перевищила б 17 тисяч. Торгівля з ЄС стала важливим зовнішньоекономічним фактором стабільності відкритої економіки країни в умовах часткової окупації території.

Позитивними факторами, що впливають на зовнішньоторговельні відносини між Україною та ЄС, є активна підтримка українських експортерів у постачанні продукції з боку влади ЄС, відкриття внутрішнього ринку для високоякісної продукції ЄС та високих технологій, скасування мит і адаптація вітчизняних виробників до висококонкурентного середовища. У 2022 році експорт української продукції до ЄС зріс на 4,1% і досяг 27,9 млрд доларів США. Негативними факторами, що впливають

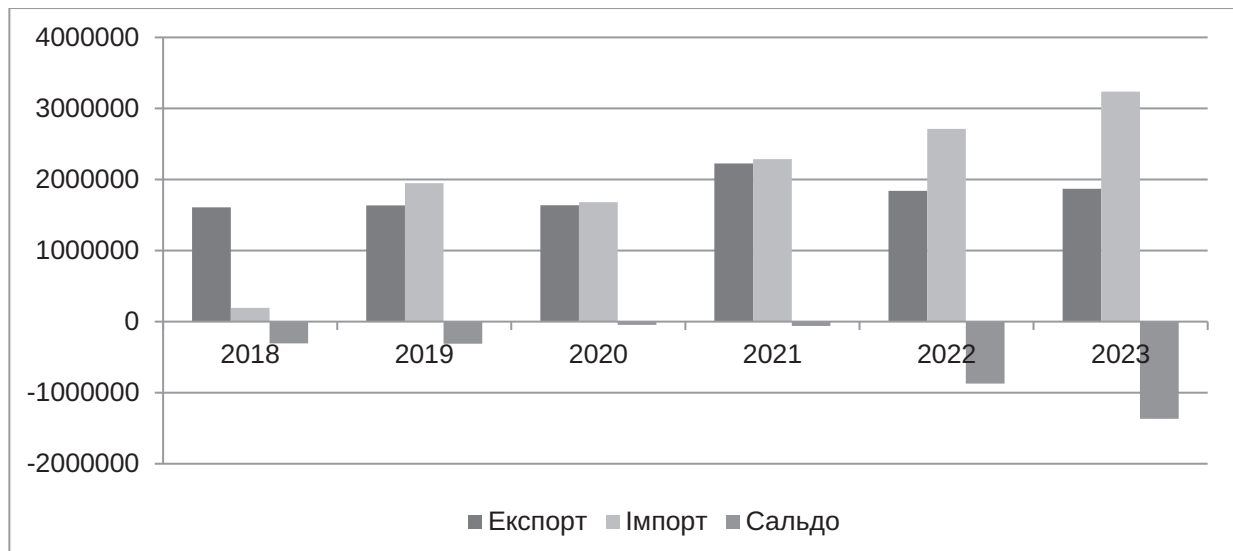

Рис. 1. Динаміка зовнішньої торгівлі України за 2019–2023 рр., млн грн

Джерело: побудовано автором на основі [5]

на зовнішньоторговельні відносини між Україною та ЄС, є виключення товарів із зони вільної торгівлі Україна-ЄС, квотування окремих видів української продукції при постачанні в інші країни ЄС, обов'язкова сертифікація продукції українськими стандартами. при постачанні до ЄС існує прихований протекціонізм ЄС у деяких сировинних експортних позиціях України [6, с. 56].

Тому облік та контроль зовнішньоекономічної діяльності комерційних підприємств є важливим чинником, який допомагає підприємствам ефективно працювати, забезпечувати правильність і законність міжнародної діяльності, мінімізувати фінансові ризики та сприяти оптимізації процесів (рис. 2).

Цифрові технології відіграють важливу роль у вдосконаленні обліку та контролю

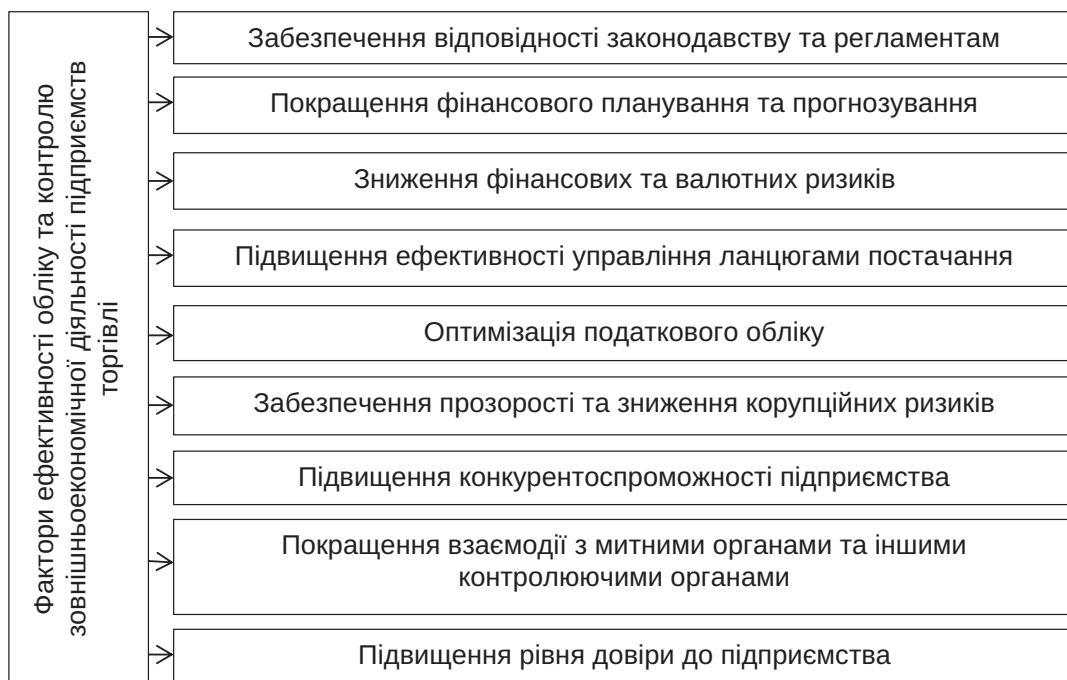

Рис. 2. Ефективність обліку та контролю зовнішньоекономічної діяльності підприємств торгівлі

Джерело: складено автором

зовнішньоекономічної діяльності торгових підприємств. Сучасні ІТ-рішення дозволяють значно підвищити ефективність процесів обліку та контролю, знизити ймовірність помилок, скоротити витрати та поліпшити загальну якість роботи. Зовнішньоекономічна діяльність торгових підприємств активно розвивається на тлі глобалізації світової економіки. Збільшення числа міжнародних угод, нових торгових партнерств і розширення імпорتنих і експортних операцій вимагають постійного контролю за їх виконанням.

У зв'язку з цим для вдосконалення обліку та контролю зовнішньоекономічної діяльності підприємства торгівлі цифрові технології займають важливе місце. Цифровізація істотно змінила характер і механізм ведення зовнішньоекономічної діяльності. З одного боку, це дає компаніям можливість вийти на глобальні ринки, знайти нових клієнтів і постачальників, оптимізувати логістику та знизити витрати. З іншого боку, ми спостерігаємо зростання міжнародної конкуренції, пов'язаної зі спрощенням доступу гравців до зовнішніх ринків.

В контексті інтеграції України в міжнародні економічні структури (наприклад, ЄС, СОТ) міжнародна та національна нормативно-правова база постійно змінюється. Компанії змушені адаптувати свої системи бухгалтерського обліку до нових вимог, особливо в області митного і валютного контролю, податкового та митної регламентації. Цифрові технології дозволяють автоматично оновлювати систему бухгалтерського обліку у відповідь на зміни в законодавстві, забезпечуючи своєчасну адаптацію і мінімізацію витрат

В умовах глобальної економіки значно зросла увага до прозорості бізнес-процесів та боротьби з корупцією. Торговим підприємствам, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, необхідно організувати надійний внутрішній контроль і аудит на кожному етапі, від укладання контрактів до митного оформлення та оплати. Завдяки цифровим технологіям забезпечується високий рівень автоматизації, що сприяє моніторингу всіх етапів зовнішньоекономічних операцій в режимі реального часу, забезпечуючи прозорість і ефективний контроль за виконанням угод.

Завдяки розвитку технологій аналізу великих даних торгівлі підприємства можуть глибоко аналізувати зовнішньоекономічну діяльність і допомагати прогнозувати майбутні тенденції. Це дозволяє більш ефективно планувати міжнародні операції, прогнозувати

зміни попиту на продукцію, коливання валютних курсів та узгоджувати стратегії взаємодії з міжнародними партнерами. Застосування таких технологій створює процеси, які роблять управлінські рішення більш раціональними та ефективними [7, с. 103]. В умовах глобалізації розвиток онлайн-платформ і мобільних додатків збільшує ризик кібератак і витоків конфіденційної інформації. Захист фінансових, митних і комерційних даних є важливим напрямком для компаній, що використовують переваги зовнішньоекономічної діяльності. Впровадження сучасних цифрових технологій дозволяє забезпечити високу інформаційну безпеку за рахунок використання шифрування, електронних підписів і захищених платіжних систем.

Автоматизація значно зменшує ймовірність людської помилки при введенні даних, полегшуючи виявлення невідповідностей, які мають вирішальне значення для контролю якості та запобігання злочинам. Це також зменшує адміністративне навантаження на персонал. У сучасних умовах глобалізації та ринкової інтеграції торгівлі підприємства повинні швидко реагувати на зміни в міжнародній економіці та забезпечувати високу точність і прозорість своїх операцій. Саме тому використання цифрових технологій необхідне для ефективного обліку та контролю зовнішньоекономічної діяльності торгових підприємств (табл. 1).

Цифрові технології в області обліку та контролю зовнішньоекономічної діяльності торгових підприємств є затребуваними в сучасній економіці. Вони допомагають забезпечити точність, ефективність, безпеку та прозорість операцій, зменшити ризики та витрати, підвищити рівень конкуренції на міжнародному рівні та адаптуватися до швидко мінливих обставин. Тому впровадження цифрових технологій є важливим фактором успішного та сталого розвитку бізнесу у сфері міжнародної торгівлі.

Цифрові технології – це потужний інструмент підвищення ефективності, точності, безпеки та управління зовнішньоекономічною діяльністю торгових компаній. Вони можуть істотно змінити традиційні підходи до управління зовнішньоекономічною діяльністю, скоротивши витрати, знизивши людський фактор, а також підвищивши прозорість і безпеку бізнес-процесів. Враховуючи стрімкий розвиток цифрових технологій, їх використання в бухгалтерському обліку та управлінні зовнішньоекономічною діяльністю відкриває перед компаніями безліч перспектив.

Таблиця 1

Переваги використання цифрових технологій в обліку та контролю зовнішньоекономічної діяльності підприємств торгівлі

Напрями	Характерні особливості
Забезпечення точності та оперативності обліку	Цифрові технології не дозволяють автоматизувати ряд процесів, пов'язаних з урахуванням зовнішньоекономічних операцій. Від автоматичної генерації митних декларацій до електронного документообігу – всі ці інструменти дозволяють знизити ймовірність людської помилки, скоротити час обробки даних і підвищити точність обліку товарів, послуг, податків та інших операцій. В умовах активної міжнародної торгівлі це дуже важливо
Зниження ризиків і покращення контролю	Цифрові технології дозволяють значно знизити ризики і поліпшити контроль підприємств за зовнішньоекономічною діяльністю. Вони не в змозі автоматизувати багато процесів, особливо обробку та перевірку документів, мінімізуючи людські помилки та шахрайську поведінку.
Оптимізація витрат та підвищення ефективності	Завдяки автоматизації та цифровим платформам компанії можуть зменшити операційні витрати, пов'язані з обробкою документів, митним оформленням, управлінням ланцюгами поставок та міжнародними фінансовими операціями. Інструменти, засновані на штучному інтелекті і великих даних, що дозволяють прогнозувати зміни в коливаннях валютних курсів, тарифів і податкових ставок, що дозволяє більш точно планувати витрати і приймати ефективні рішення.
Підвищення прозорості та покращення взаємодії з партнерами	Використання технології блокчейн і електронних платформ для обміну даними з митницею та іншими державними органами значно підвищує прозорість зовнішньоекономічних операцій. Це допоможе уникнути ризиків корупції та спростить процес сертифікації товарів, перевірки документів та взаємодії з фінансовими інститутами. Крім того, цифрова платформа не здатна ефективно координувати свої дії з міжнародними партнерами, що спрощує процес доставки, оплати і самовивозу
Адаптація до швидких змін на глобальному ринку	Глобальні ринки і зовнішньоекономічна кон'юнктура постійно змінюються, і компаніям необхідно використовувати новітні цифрові інструменти, щоб швидко адаптуватися до нових викликів. Штучний інтелект, аналіз великих даних і хмарні технології не можуть швидко реагувати на зміни економічного середовища і адаптувати зовнішньоторговельні стратегії
Спрощення митних процедур та забезпечення відповідності законодавству	Цифровізація обліку та контролю може значно спростити митні процедури. Платформа для електронної подачі митних декларацій, автоматичного митного оформлення товарів та інтеграції з митними органами забезпечує швидкість і точність операцій. Це також спрощує виконання вимог митних і податкових органів різних країн, що дозволяє уникнути бюрократичних зволікань і підтримувати стабільну і безперебійну зовнішньоекономічну діяльність.

Джерело: складено автором

Розглянемо деякі перспективні напрямки, в яких використовуються цифрові технології для вдосконалення обліку та управління зовнішньоекономічною діяльністю торгових підприємств (табл. 2).

Ці технології дозволяють не тільки автоматизувати процес, але і створювати нові інструменти для прогнозування, моніторингу та аналізу.

Цифрові технології в обліку та контролі зовнішньоекономічної діяльності торгових підприємств дозволяють адаптуватися до мінливих міжнародних умов, значно підвищити ефективність операцій, підвищити прозорість

і точність даних, знизити ризики і витрати, забезпечити високий рівень контролю і безпеки, а також забезпечити дотримання нормативних вимог. В результаті впровадження цифрових технологій стане необхідним етапом для компаній, що прагнуть до сталого розвитку і конкурентоспроможності на зарубіжних ринках.

Висновки. Роль цифрових технологій у вдосконаленні та управлінні зовнішньоекономічною діяльністю торговельних підприємств обумовлена забезпеченням адаптації підприємств до нової економічної ситуації, вимогам міжнародних стандартів та розвитку циф-

Таблиця 2

Перспективи цифрових технологій у вдосконаленні обліку та контролю зовнішньоекономічної діяльності підприємств торгівлі

Перспективи	Результат впровадження
Автоматизація процесів обліку і митного контролю	Сучасні програмні рішення дозволяють автоматично заповнювати митні декларації, рахунки-фактури, контракти та інші документи. Це знижує ризик виникнення помилок і спрощує процедуру, забираючи багато часу. Автоматизація також дозволяє інтегрувати процеси бухгалтерського обліку з міжнародними системами митного контролю, банками та іншими державними установами
Впровадження системи електронного документообігу	Це сприятиме швидкій обробці масивних обсягів інформації, зменшуючи затримки при митному оформленні та підвищуючи швидкість міжнародних платежів.
Інтеграція з глобальними цифровими платформами	Зовнішньоекономічна діяльність забезпечує активну взаємодію з іншими партнерами в різних країнах. Перспективним напрямком є інтеграція корпоративних систем обліку та управління з глобальною цифровою платформою для митних та фінансових операцій. Це забезпечує безперервність і прозорість обміну даними в режимі реального часу.
Швидкість і точність обробки міжнародних платежів	Автоматичне узгодження контрактів, обмін валюти
Використання технологій штучного інтелекту (ШІ) для аналізу та прогнозування	Може прогнозувати зміни валютних курсів, що дозволяє компаніям ефективно управляти валютними ризиками. Аналізувати великий обсяг даних і використовувати прогнози, засновані на аналізі тарифних ставок, змін умов торгівлі та економічних показників. Надаємо допомогу в моніторингу виконання міжнародних контрактів і виявленні аномалій або шахрайства.
Використання електронних сертифікатів та цифрових підписів	Підтверджувати Виробництво товарів, забезпечуючи безперешкодну міжнародну торгівлю. В майбутньому розробка будь-якої платформи дозволить підприємству легко і швидко взаємодіяти з усіма основними учасниками зовнішньоторговельного процесу, що дозволить бізнесу розвиватися більш ефективно.
Митне оформлення через цифрові інструменти (e-customs)	Цифровізація митних процедур дозволяє створити повноцінне електронне середовище для митного оформлення. Використання електронного зв'язку з митними органами для обміну документами та інформацією знижує витрати і спрощує процес митного контролю.
Цифрове управління ланцюгами постачання	Інновації в управлінні ланцюгами поставок за допомогою цифрових технологій мають великий потенціал для торгових компаній, тому необхідно підвищувати ефективність доставки товарів на міжнародні ринки. Використання аналітичних платформ для моніторингу попиту допомагає оптимізувати ланцюжок поставок, знизити транспортні та складські витрати та забезпечити належний рівень запасів у різних країнах.

Джерело: складено автором

рової інфраструктури. Впровадження цифрових рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності та контролю дозволяє компаніям ефективно управляти фінансовими, митними та валютними операціями, знижувати ризики, скорочувати витрати, а також забезпечувати високий рівень прозорості та безпеки. Ці фактори є дуже важливою темою для наукових досліджень та практичного застосування в умовах глобалізації.

Цифрові технології стали необхідним інструментом для поліпшення обліку та контролю зовнішньоекономічної діяльності торгових підприємств. Це значно підвищує ефективність і прозорість бізнес-процесів, знижує ризики, пов'язані з помилками і шахрайством, і дозволяє швидко реагувати на зміни на зарубіжних ринках. Впровадження цифрових рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності стає важливою конкурентною перевагою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Здір В. А., Ткаченко, А. А., Бразілій, Н. М. Роль цифрових технологій для ефективного фінансово-облікового управління суб'єктів господарювання. 2024. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. (11). DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-11-09-02> (дата звернення: 28.11.2024).
2. Бардаш С.В., Грабчук І.Л. Цифрові технології в сфері бухгалтерського обліку: основні можливості та ризики. *Ефективна економіка*. 2021. № 9. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.9.18.
3. Нагірна М. Я. Особливості впливу цифровізування на розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємств в умовах війни та післявоєнний період: плановий аспект. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-28> (дата звернення: 28.11.2024).
4. Соколенко Л.Ф. Розвиток процесів цифровізації як передумова трансформації організаційно-методологічних засад бухгалтерського обліку. *Економіка, управління та адміністрування*. 2019. № 4 (90). С. 167–175.
5. Експорт та імпорт України. URL:<https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/eximp/> (дата звернення: 28.11.2024).
6. Батракова Т. І., Фоменко С. С. Сучасний стан зовнішньої торгівлі України в умовах економічної нестабільності. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. Випуск 4(04). С. 56–62.
7. Бразілій Н. М., Ткаченко А. А., Здір В. А. Цифровізація системи обліку, звітності та оподаткування в сучасних економічних умовах. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2023. № 2(48). С. 103–112.

REFERENCES:

1. Zdir, V. A., Tkachenko, A. A., Braziliy, N. M. (2024). Rol tsyfrovyykh tekhnolohii dlia efektyvnoho finansovo-oblikovoho upravlinnia subiektiv hospodariuvannya [The role of digital technologies for effective financial and accounting management of business entities]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya: ekonomika ta upravlinnia – Problems of modern transformations. Series: Economics and Management*. (11). DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-11-09-02> (accessed November 28, 2024).
2. Bardash, S.V., Hrabchuk, I.L. (2021). Tsyfrovii tekhnolohii v sferi bukhhalterskoho obliku: osnovni mozhlyvosti ta ryzyky [Digital technologies in accounting: key opportunities and risks]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*. № 9. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.9.18
3. Nahirna, M. Ia. (2023). Osoblyvosti vplyvu tsyfrovizuvannya na rozvytok zovnishnoekonomichnoi diialnosti pidpriemstv v umovakh viiny ta pisliavoiennyi period: planovyi aspekt [Peculiarities of the Impact of Digitalization on the Development of Foreign Economic Activity of Enterprises in the War and Postwar Period: the Planning Aspect]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, vol. 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-28> (accessed November 28, 2024).
4. Sokolenko, L. F. (2019). Rozvytok protsesiv tsyfrovizatsii yak peredumova transformatsii orhanizatsiino-metodolohichnykh zasad bukhhalterskoho obliku [Development of digitalization processes as a prerequisite for the transformation of organizational and methodological foundations of accounting]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannya – Economics, management and administration*, vol. (90), pp. 167–175.
5. 5. Eksport ta import Ukrainy [Exports and imports of Ukraine]. Available at:<https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/eximp/> (accessed November 28, 2024).
6. Batrakova, T.I., Fomenko, S.S. (2023). Suchasnyi stan zovnishnoi torhivli Ukrainy v umovakh ekonomichnoi nestabilnosti [Current state of Ukraine's foreign trade in the context of economic instability]. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka – Digital economy and economic security*. Vypusk 4(04), pp. 56–62.
7. Braziliy, N. M., Tkachenko, A. A., Zdir, V. A. (2023). Tsyfrovizatsiia systemy obliku, zvitnosti ta opodatкування v suchasnykh ekonomichnykh umovakh [Digitalization of the accounting, reporting and taxation system in the current economic environment]. *Zbirnyk naukovykh prats TDAU imeni Dmytra Motornoho (ekonomichni nauky) – Collection of scientific papers of Dmytro Motornyi TSATU (economic sciences)*, vol. 2(48), pp. 103–112.